

VÁMOSÚJFALU

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés 3
 2. Vámosújfalú bemutatása 4
 3. Örökségünk 6
 4. Eltérő karakterű településrészek 9
 - Történeti településrész*
 - Átalakuló településrész*
 - Beépítésre nem szánt terület*
 5. Építészeti útmutató 21
 - Magasság*
 - Tetőhajlásszög*
 - Tetőforma*
 - Telepítés*
 - Színek*
 - Terepalakítás*
 - Kerítések*
 - Kertek*
 - Erkélyek, tornácok*
 - Ajtók, ablakok*
 - Homlokzatképzésre*
 - Részletek*
 6. Mai példák 48
 7. Utcák, terek 50
 8. Hirdetések, reklámtáblák 51
 9. Mellékletek 52
- Impresszum

BEVEZETÉS

Országunkban jelentős gazdasági és társadalmi fejlődés figyelhető meg napjainkban. A fejlődésben benne van a korszerűség igénye, amellyel egyidejűleg kötelességünk és felelősségünk meglévő értékeink tiszteletben tartása, megőrzése.

Környezetünk, házunk, kertünk kialakítása és védelme mellett, fontos feladatunk egész településünk, utcáink, tereink, épített és természeti értékeink védelme; tehát környezetünk minőségének javítása mellett annak megóvása is. Ez a követelmény még erősebben jelentkezik a világörökségi védettséget élvező területeken, így Tokaj-Hegyalja 27 településén is, mind a belterületeket, mind a külterületeket illetően.

Készítése során felhasználtuk a világörökségi védettséget szabályozó alapidokumentumok, törvények, kormány-rendeletek előírásait, szellemiségét, melyek a teljesség igénye nélkül az alábbiak:

A 2011. évi LXXVII. törvény - a Világörökségi törvény rögzít, hogy A világörökségi helyszín kivételessége és páratlansága miatt nemzetközi szempontból is kiemelkedő és egyedi kulturális örökségi, illetve természeti jelentőséggel bír, ennélfogva folyamatos megőrzése és védelme az egész emberiség, a jelen és jövő generációi számára kiemelkedő fontosságú". A világörökségi terület használata, bemutatása és fejlesztése során meg kell őrizni a helyszín eredeti értékeit, annak egységes látványát, hitelességét, a címhez méltó funkcióját, jellegét.

A 485/2016. (XII. 28.) Kormányrendelet – Tokaj-hegyaljai történelmi borvidék kultúrtáj világörökségi kezelési tervéről konkrétan meghatározza és rendszerbe foglalja a világörökségi helyszín kiemelkedő egyetemes értékeit, azok attribútumait, a környezeti, természeti, klimatikus értékeket és azok adottságait kihasználó szőlőművelést és borkultúrát, valamint az ezzel párhuzamosan kialakult tájkaraktert, településkarakteret, a kulturális örökség értékeit, a pincerendszereket. Céljaul tűzi ki ezen egyetemes értékek sértetlen és hiteles megőrzését, a sértő vagy veszélyeztető állapotok megelőzését, megszüntetését. Meghatározza a célok eléréséhez szükséges stratégiát és annak intézmény-rendszerét, melyek a Tokaj Borvidék Fejlesztési Tanács, a Világörökségi Gondokság, a Tájgondokság, a térségi főépítész, a települési főépítészek, a tájegységi tervtanács.

A 2016. évi LXXIV. törvény meghatározza az önkormányzatok településképvédelmével kapcsolatos feladatait, a Településképi Arculati Kézikönyvek készítésével és a Településképi Rendeletek megalkotásával kapcsolatos szabályokat, a reklámok elhelyezésének településképet érintő szabályrendszerét.

További vonatkozó jogszabályok:

- 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről
- A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. Törvény
- 496/2016. (XII. 28.) Korm. rendelet a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról

Vámosújfaluközség a világörökségileg védett Tokaj-Hegyaljai történelmi borvidék kultúrtáj északkeleti részén, a Zempléni-hegység lábánál, a Bodrog folyó mentén helyezkedik el. A táj képe és szerkezete, az évezredes, ma is élő borászati kultúrával kölcsönhatásban formálódott. A történelmi település megőrizte településszerkezetét és egymással valamint a tájjal való kapcsolatrendszerét, amely a szőlőtermesztés, a borkészítés és borértékesítés köré szerveződött.

Vámosújfalut látva a hagyományos történelmi kultúrában keletkezett és a tervezett környezet kettősségét figyelhetjük meg. Az első esetben az épületek beépülnek a tájba, szerves egységet alkotnak azzal, míg a másikkban idegenként nem mindig járulnak hozzá a környezet szebbé, harmonikusabbá tételéhez.

A Kézikönyv Vámosújfaluközség épített örökségének tükré kíván lenni, felillantva az évszázadok alatt kialakult sajátosságokat. Lehetőséget kíván biztosítani az új lakóépületek tervezésénél, hogy az adott helyre illő épületek épüljenek.

A könyv segít megismertetni Vámosújfaluközség építészeti értékeit, hagyományait, sajátosságait.

Közérthető rajzok segítségével jelzi a követendő példákat, de megfogalmazza a kerülendő építészeti megoldásokat is.

Cél:

Megismerni a község építészeti karakterét.

Példák segítségével bemutatni a helyes megoldásokat

Védeni és erősíteni Tokaj-Hegyalja, ezen belül Vámosújfaluközség építészeti arculatát, egységes településképet

Jadlóczki Lajos
polgármester

VÁMOSÚJFALU BEMUTATÁSA

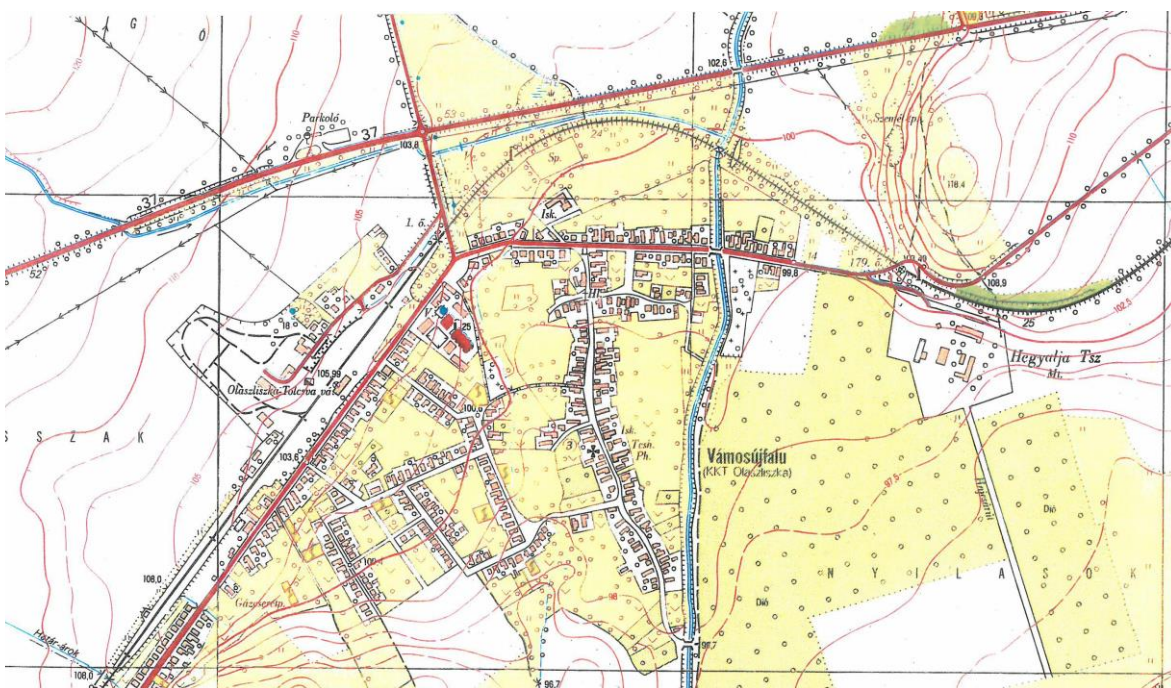
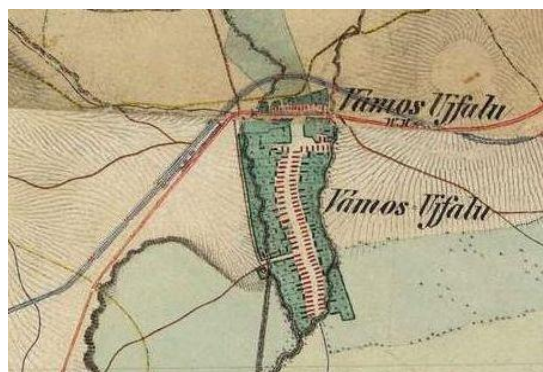
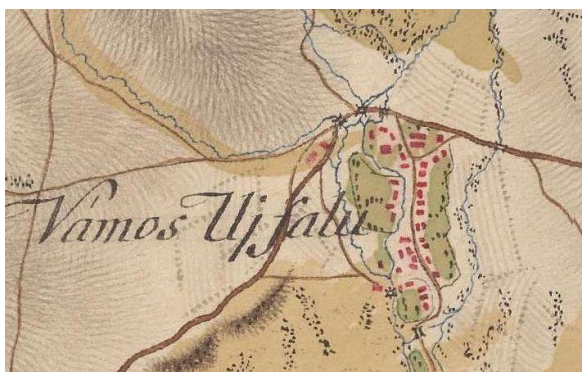
Vámosújfalua a Szerencs–Sátoraljaújhely vasútvonal mellett Sárzadsány és Olaszliszka között, a Bodrogtól mint egy 800 m-re északra, a Tolcsva-patak két oldalán fekszik. Területe és határának nagyobb része sík vidék, csak a Tolcsvával határos, a vasútvonalon túli határrész hegyes. Földrajzi szempontból alföldi településnek tekinthető. A település eredeti földrajzi helyzetét a Bodrog határozta meg, majd a Miskolc – Sátoraljaújhelyi út lett a települést leginkább befolyásoló tényező. Legújabbban pedig az úttal általában párhuzamosan haladó Miskolc-sátoraljaújhelyi vasútvonal kapott település formáló szerepet.

Nevét a 14. században említették először, mint vámszedő helyet. 1398-ban Debrői István fiait iktatták be a település birtokába. Az 1400-as években több birtokosa volt, többek között a Deseő, Toronyai, Csicseri Fodor, Sempsei, Leszteméri, Upori, Pataki, Tekes, Martonosi, Nyársapáti, Czékei, Tárczay családok voltak földesurai. Az 1500-as évek közepéig pedig a Sempsei, Czékei, Dobó, Perényi, Soklyósy, Széchenyi, Szent-Ivány, Soós családok birtoka volt. 1567-ben a törökök által elpusztított települések közt tartották számon. 1570 és 1598 között a Henkey, Dobó, Horváth, Magócsy családok birtoka volt. 1598-as összeíráskor kincstári birtok, 1602-ben pedig a pataki uradalomhoz tartozónak írták.

1608-ban Lorántffy Mihály birtokának írták. 1630-ban Lorántffy Zsuzsanna birtoka, majd az ő révén Rákóczi György tulajdonába jutott, a Rákóczi birtokok elkobzása után pedig a kincstárra szállt. A 17. század végére puszta helyé vált és csak a 18. század elején népesült újra. 1720-ban herceg Trautson család kapott rá királyi adományt, majd a család kihalta után ismét a kamarára szállt vissza. Az 1800-as években a herceg Bretzenheim, Tárczay és Szirmay családoké lett. A 20. század elején Zemplén vármegye Tokaji járásához tartozott. A második világháború után a Sátoraljaújhelyi Járás része a rendszerváltásig. A rendszerváltás után a Sárospataki Járás települése.

Az eredetileg egyutcás falu a mai faluközpont a Tolcsva patak jobb oldalán jött létre egy dombháton, a mai Csécei Nagy Pál utca és Széchenyi utca területén. A község az 1860-as évekre a mai Kossuth Lajos utca malomárok és Tolcsva patak északi sorával bővült. A vasút kiépítése után az egyutcás falu a vasút irányába az un. Kistolcsva területén fejlődött a régi országút mentén. Itt épült meg a Kistolcsva csárda és a Gőzmalom együttese. A Kossuth utca déli-nyugati oldala valamint az új utcák (Petőfi Sándor, József Attila, Rákóczi, Dózsa György, Ady Endre és Tánácsics Mihály utca) a világháború óta épültek ki. A Csécsi Nagy Pál-Kossuth utca faluképe és a gótikus híd érdemel figyelmet. Faluképe őrzi a hagyományokat.

ÖRÖKSÉGÜNK

Kőhíd a község egyetlen műemlékileg védett építménye.

A régi galíciai országútnak a község szélén áthaladó szakaszán, a Tolcsva patak fölött áll a hatnyílású kőhíd, amely késő barokk stílusú, a 18. sz. második felében épülhetett. Egy 1797-ben készült térképen már jelölik. 1833-ban, a Zemplén megyei utak és hidak összeírásakor mint ötnyílású hídat említik.

A település főutcáján patak felett átívelő, kelet-nyugati irányú kőhíd. Hossza 30 méter, az ívek nyílása 3-3,3 méter, szélessége 8,80 méter. Anyaga részben faragott, részben terméskő. Az öt mederpillér és a két partipillér két oldalán félkör, illetve négyszög alaprajzú támpillérek láthatók. A mellvédfalak egyenesek, vízszintes tetejük faragott kőlapokkal fedettek. Vízfolyás rendszerint csak a két középső nyílás között van. A híd hat lyukú építmény, a nyílások félkörívesek. A lyukak közötti falfelületeket az északi oldalon ék alakú alaprajzú támpillérek erősítik. A déli oldal, hasonló helyzetű támpillérei közül csak a nyugati három ugyanilyen, a többi négyzetes alaprajzú.

Tájház

Az egytraktusos gazdasági épületrésszel összeépített kontyolt nyeregtetős lakóház válygból épült a XIX. század végén. A fehérre meszelt épület barnára festett faragott oszlopokra támaszkodó, díszes deszka mellvéddel ellátott oldaltornáccal rendelkezik.

HELYI VÉDELEM

Református templom

A jelenlegi templom előtt már 1332-ben templomos helyként tartották nyilván. Az első templom a XVII. században a faluval együtt pusztult el. A betelepülő reformátusok 1700 körül új templomot maguknak, ami az 1834 évi földrengéskor sérült meg. A földrengés okozta károkat az 1870 évi felújításkor szüntették meg, de a templom ezután alkalmatlanná vált a további javításokra, így 1905-ben új templom építéséről döntöttek. A templom felavatása 1912. október 13-án történt. A templomot Németh György sárospataki mester építette 1906-1912 között neoklasszicista stílusban. A 300 kg-os harangját 1912-ben Egry Ferenc, a 146 kg-os harangot pedig 1926-ban Walsér Ferenc öntötte. Az orgonát Gerstenengst József építette 1933-ban.

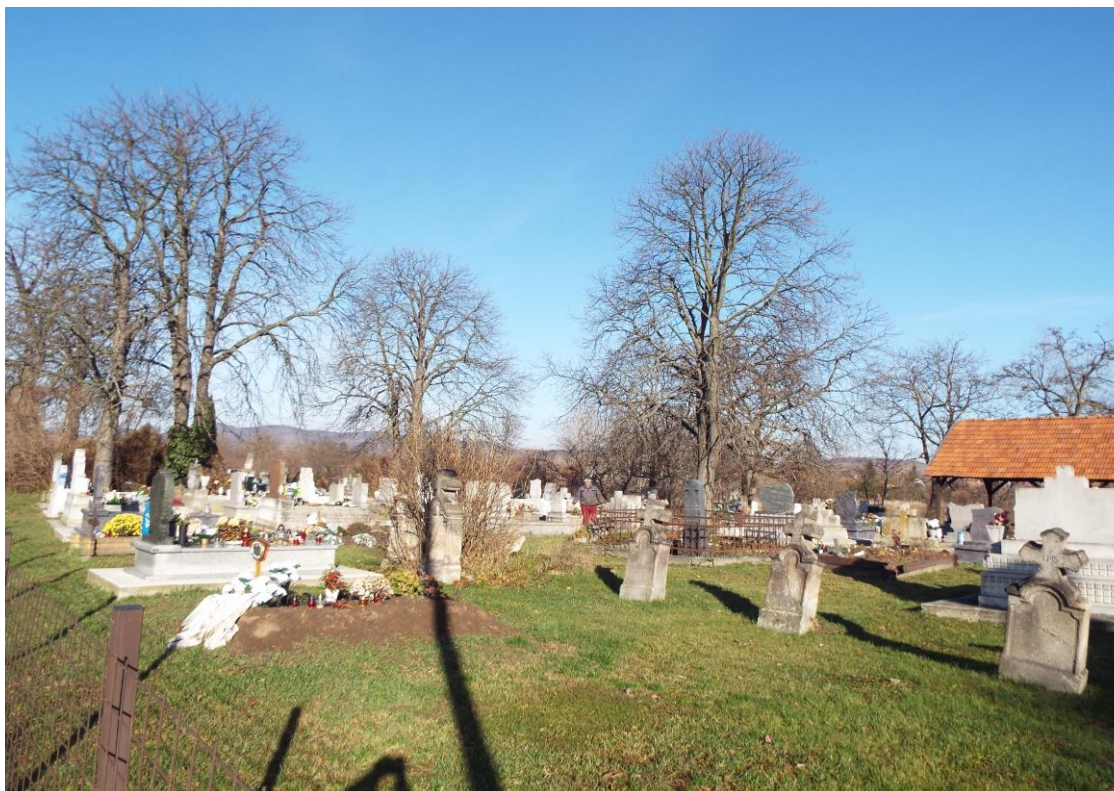
Görögkatolikus harangláb

XX. század eleje

Gőzmalom

1800-as évek közepe

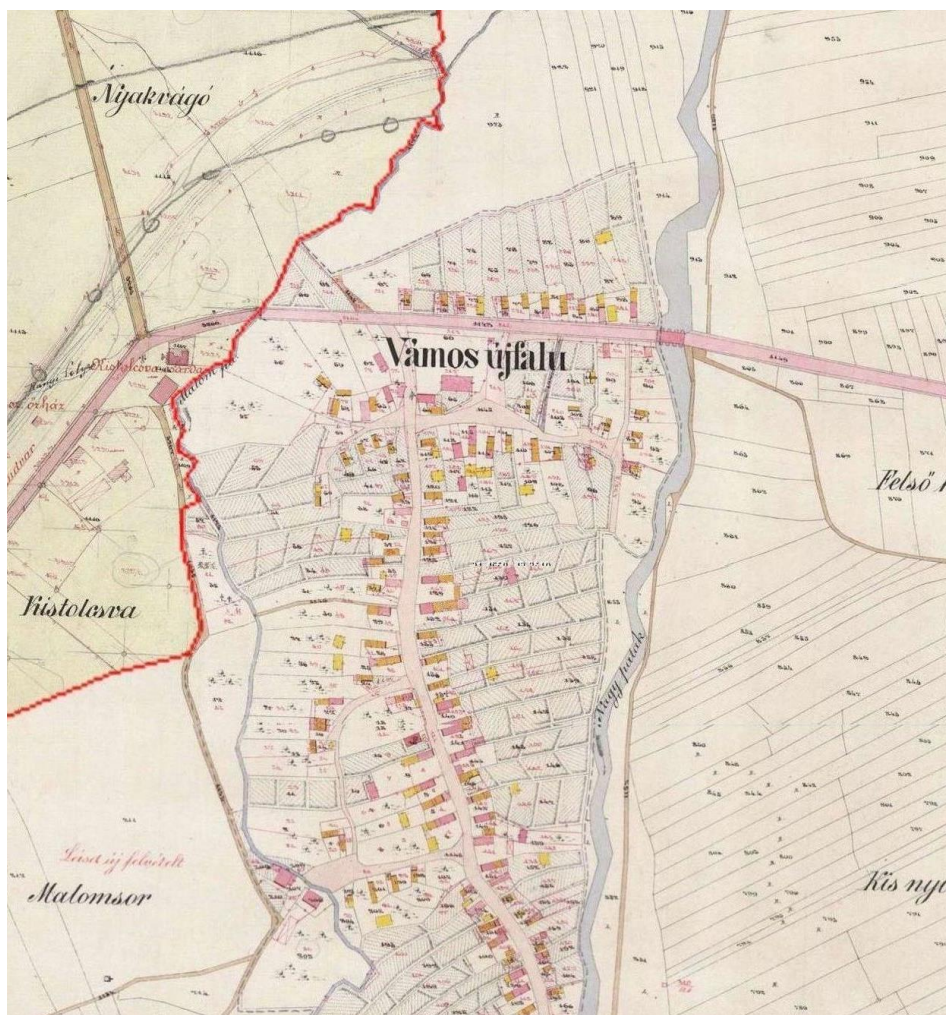

TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSRÉSZ

A történeti településrész a település Malomároktól északra lévő területeit tartalmazza a Tolcsva patakig, ezek:

- a Cséci Nagy Pál-Széchenyi utcák,
- a Kossuth Lajos utca malomároktól északra lévő szakasza,
- a Batthyány György és Danó Pista utcák
- Kistolcsva településrész

Egyutcás leágazó utifalu, amely a galíciai országúthoz kapcsolódott. Az észak-dél irányú utcára merőleges soros lakótelkek a jellemzőek. A jellemző telekosztásnál a telkek északi telekhatárán fésűs beépítéssel oldaltornácos kontyolt nyeregtetős földszintes lakóházak voltak jellemzőek.

ÁTALAKULÓ TELEPÜLÉSRÉSZ

Átalakuló településrészek lényegében a település Malomároktól délre lévő területeit tartalmazza, ezek:

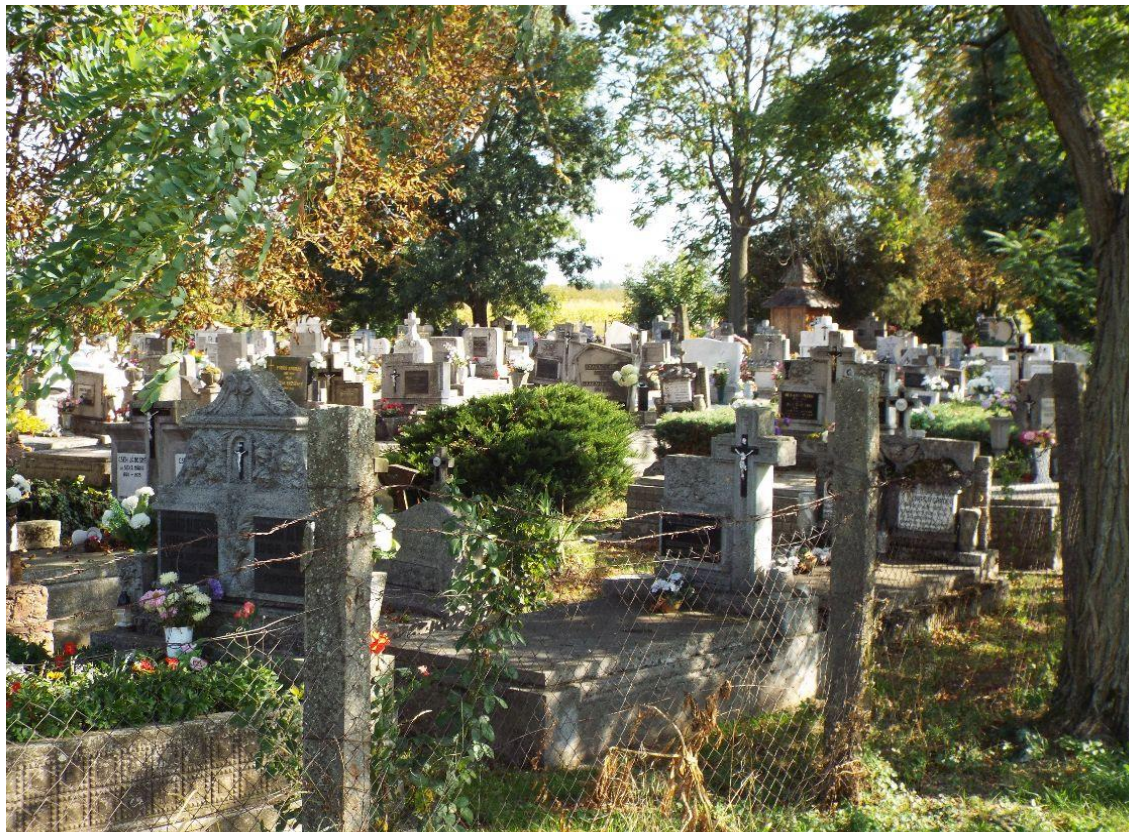
- Kossuth utca,
- Petőfi, József Attila, Táncsics, Rákóczi, Ady, Dózsa György, Fatelep utcák

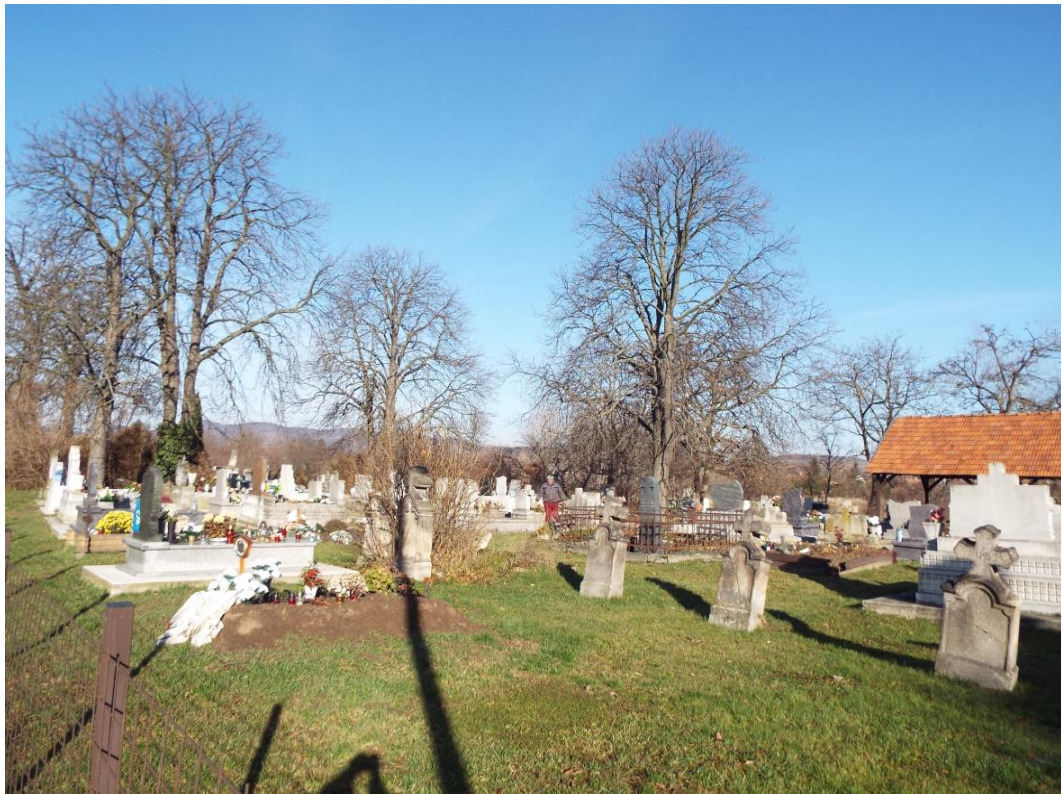
Az átalakuló településrészen a kor divatjának megfelelően megtalálható a kontyolt nyeregtetős épülettől kezdve a sátoztetős, oromfalas nyeregtetős családiház.

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET

GAZDASÁGI TERÜLET

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

AJÁNLÁSOK TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSRÉSZRE

|21

5

A Tokaj-Hegyalja világörökségi területén a védelemé, megőrzésé a fő feladat. Ennek megfelelően az épületek felújítása, helyreállítása az elsődleges feladat, amit a „Felújítás tízparancsolata” lapján célszerű végrehajtani:

A felújítás tízparancsolata

1. *Ismerd meg környezeted értékeit, mielőtt hozzányúlsz!*
2. *Mutass példát szomszédaidnak és kövesd a jó példát!*
3. *Újítsd fel az eredeti építészeti tagozatokat és díszítéseket, mert az Istenek a részletekben laknak!*
4. *Használd ki a hagyományos beépítés előnyeit!*
5. *Először az udvar felőli szárnyat bővítsd és tetőtéri ablakot is csak az udvarra nyiss!*
6. *Garázst az utcára ne nyiss, a melléképületet a lakóházzal vagy a falazott kerítéssel szervesen építsd egybe!*
7. *Próbáld rekonstruálni a hagyományos ablakosztást, mert a homlokzat a ház arca, ablaka pedig a szeme!*
8. *Cseréld ki a vaslemez kaput hagyományos fakapura!*
9. *Ápold a ház előtti virág- és növény sort, mert a tied!*
10. *Ne zárkózz be, hanem lépj ki és segíts másoknak is!*

(dr. Meggyesi Tamás egyetemi tanár / Települési kultúránk című tanulmány - 1990.)

A helyreállítások, régi épületek hasznosítása eredményeként az építészeti környezetünk, ezzel az életminősége javul.

A történeti, átalakuló településrészekben az új építéseknel a harmonikus fejlesztés érdekében célszerű alkalmazni az „építés tízparancsolatát”.

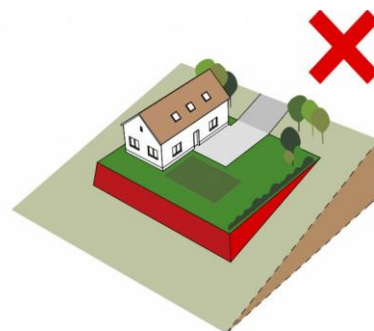
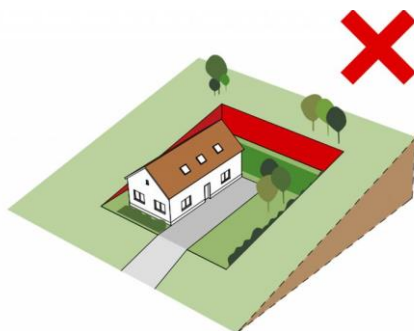
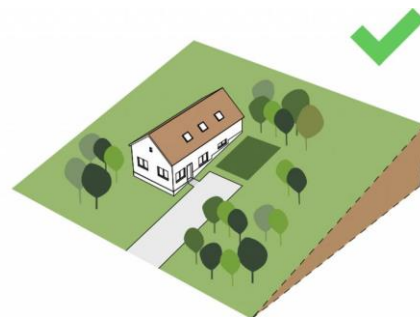
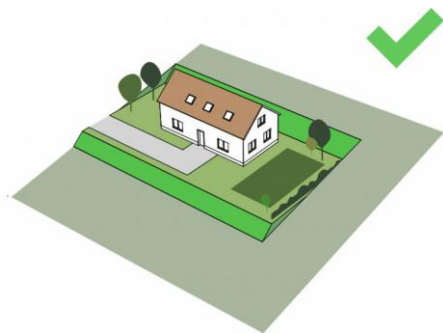
Az építés éssz tízparancsolata

1. *Mielőtt új épületet tervezel, kétszer is gondold meg, hogy a régit nem lehet-e felhasználni! A tervezéssel építésszt bízzál meg!*
2. *Ne feledd, hogy az építés közügy is!*
3. *Próbálgj alkalmazkodni a kialakult beépítéshez és utcaképhez!*
4. *A telek beépítésénél ne csak házban, hanem udvarban és térfalakban is gondolkozzál!*
5. *Az udvart úgy tervezd, mint a házat: olyan helyiségekről van szó, amely fölül csak a tető hiányzik!*
6. *Az oldalhatáron álló beépítést ne a szegénység, hanem a józanság és a kulturáltságjelének tekintsd!*
7. *Használd a hagyományos környezetkultúra elemeit: a tornácot, a falazott kerítést, a tető feljárót, és töltsd meg új tartalommal!*
8. *Az épület homlokzatánál alkalmazd a harmonikus arányrendszer törvényeit!*
9. *A kevesebb több: az egyszerűség nemessé tesz!*

(dr. Meggyesi Tamás egyetemi tanár / Települési kultúránk című tanulmány - 1990.)

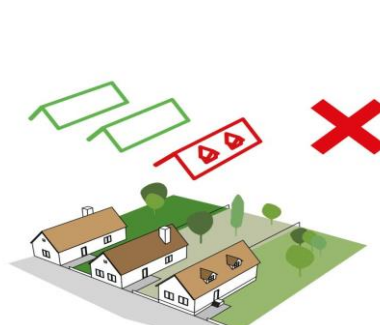
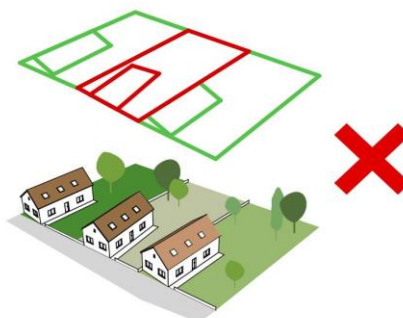
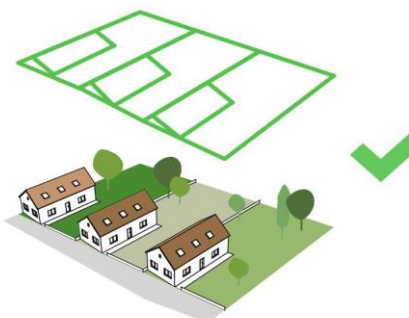
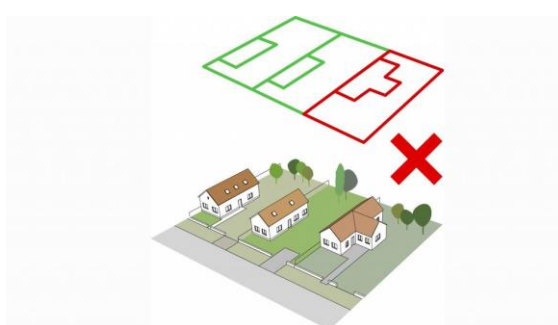
TEREPRE ILLESZTÉS

Az épület illeszkedjen a lejtős terepre, kerüljük a nagy bevágásokat, földkiemeléseket, vagy a mesterséges sík teraszok kialakítását. A szükségesnél nagyobb mértékű talajmunka (kiemelés, feltöltés) jelentős és felesleges költségtöbblettel jár, csökkenti a saját és a szomszédos ingatlanok értékét is.

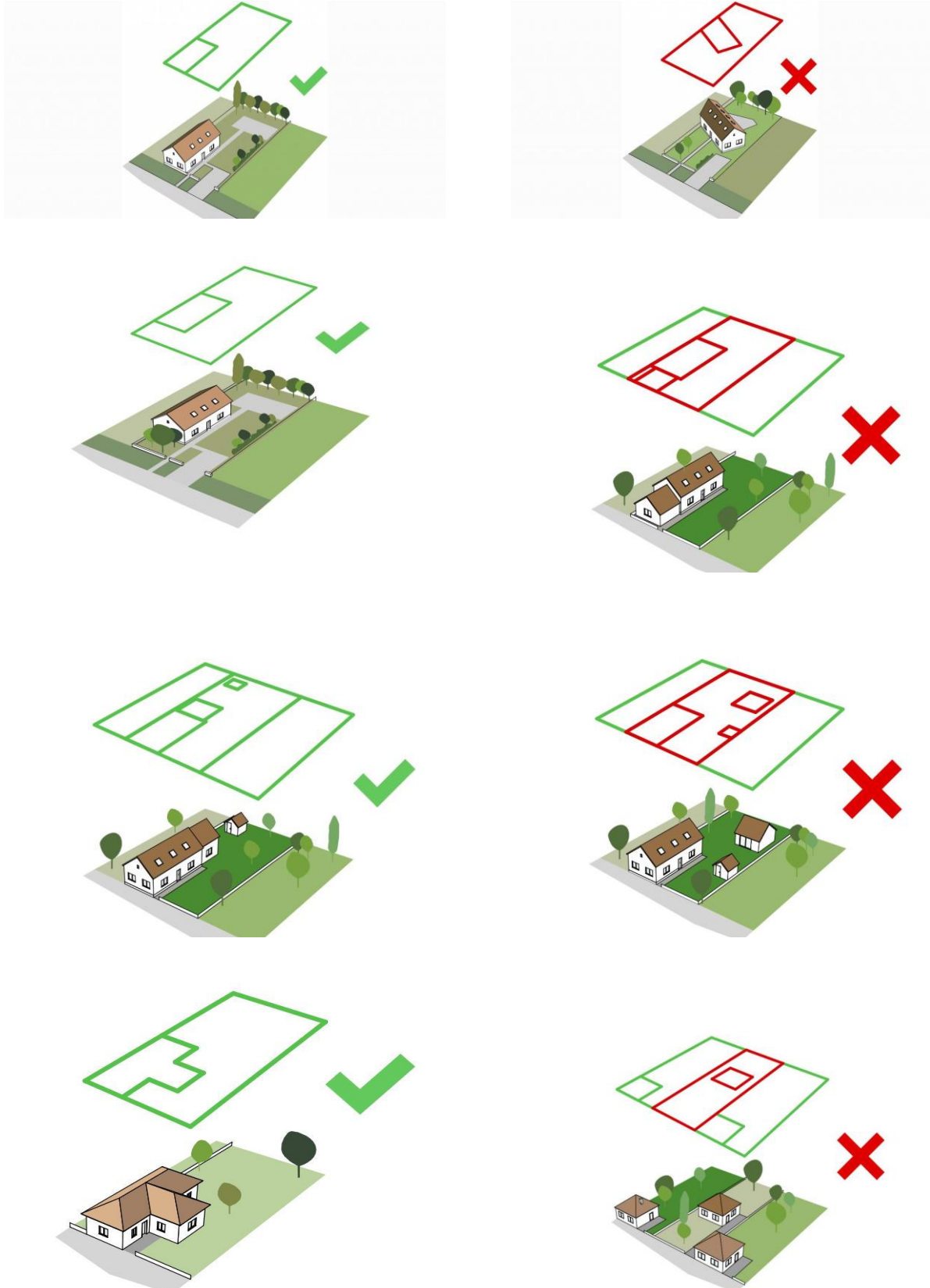
TELEPÍTÉS

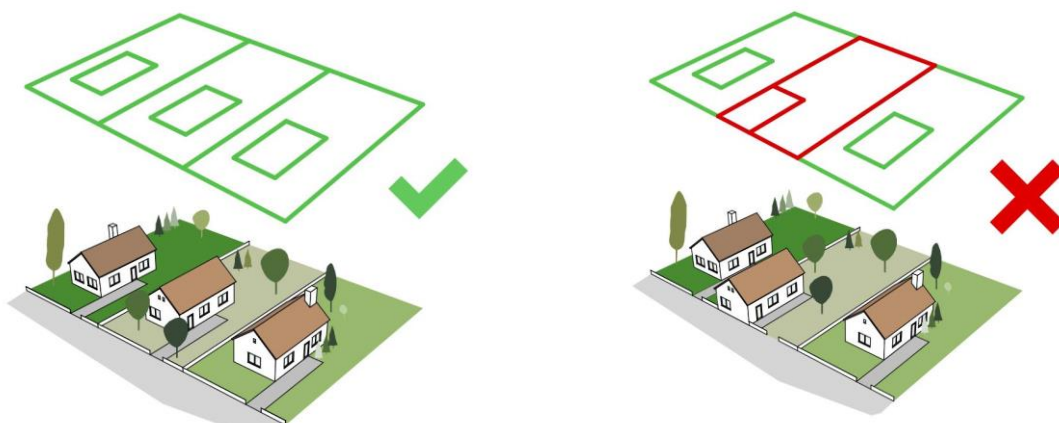
A történeti falurész beépítésének rendje a falukép jellemzője. A keskeny telkes területeken az épületek a telek oldalhatárán állnak, homlokzatuk az utcai telekhatáron áll. A szélesebb telkek esetén utcával párhuzamos elhelyezésű épületek vannak. Igazodjunk a már kialakult, harmonikus rendhez! A túl magas (alpesi) illetve túl alacsony (mediterrán) hajlásszög, vagy a tördelt, bonyolult tetőforma idegenül hat és megbontja a történeti falurész egységes utcaképet.

TELEK BEÉPÍTÉSE

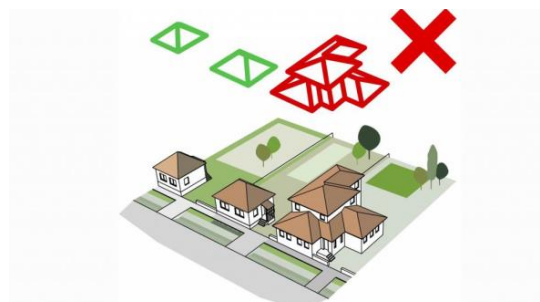
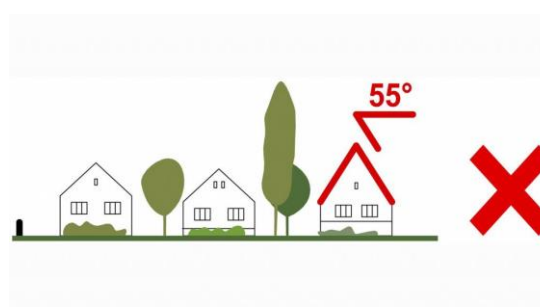
Az épületek előkerttel, vagy utcáfronti kialakítással fésűs beépítéssel telekhatáron állnak. Az utcaképi harmónia megköveteli, hogy az új épületek is alkalmazkodjanak ehhez a beépítéshez.

TETŐFORMA, TETŐHAJLÁSSZÖG

Vámosújfalú történelmi településrészén a családi házak kontyolt nyeregtetős, tetőhajlásszögük 35-45°. A meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint környezetüknek. A túl magas illetve a túl alacsony hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek Vámosújfalú történelmi településrészének utcaképebe. Amennyiben az építési telek körül kialakult egy nyeregtetős, kontyolt nyeregtetős házakból álló utcakép, úgy oda a szomszédokhoz hasonló nyeregtetős, kontyolt nyeregtetős, sátoztetős tetőformájú épület kerüljön. A mediterrán, alacsonyhajlású, tördelt tetőformák nem illeszkednek a hagyományos faluképbe. Ügyeljünk, hogy oromfalas épületek közé ne kerüljen kontyolt nyeregtetős, sátoztetős épület. Az épületek, harmonikus utcaképe kiegyensúlyozottá, széppé formálja az utcaképet ezzel felértékeli az épületeket is.

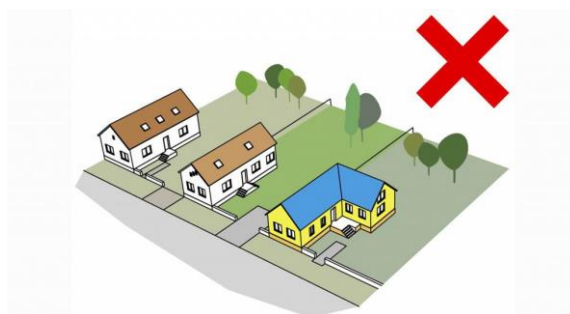
MAGASSÁG

Vámosújfalú történelmi településrészén a családi házak földszintesek és magasságuk közel azonos. A meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló magassággal kell épülniük, mint környezetük. A túl magas házak nem illeszkednek Vámosújfalú történelmi településrészének utcaképébe. A műemléki ingatlanokon, illetve a műemléki környezetbe (pld. a rk. és gkat. templom) tervezett építési tevékenységgel a Miskolci Járási Hivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Osztályával is egyeztetni szükséges.

SZÍNHASZNÁLAT

Vámosújfalú történelmi településrészének színvilága változatos, de visszafogottan illeszkedő anyag és színhasználatú. A történelmi településrészén a meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a riktószínű fémlemez fedés és burkolat.

ANYAGHASZNÁLAT

Javasolt az égetettcserép fedés. Kerülendő a mű antikolt vagy egyéb mintázatú, nem természetes színű cserepek, vagy egyéb anyagú héjazatok alkalmazása. Több helyen található bádofedésű lakóépületek, melyek az Amerikából hazajött lakosok akkori igényeinek lenyomatai. A bádoftető fedés sűrű színű, de téglavörösre festett is lehet. A festés is jelzi, hogy az akkori tulajdonos a környezeti adottságokra is figyelt.

A történeti falurész harmonikus egységet képez, ezért nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat egyik szerkezet esetében sem. Vakolatok tekintetében javasolt a természetes, föld színek, azok világosabb árnyalatainak illetve fehér használata.

NYÍLÁSZÁRÓK

A nyílások és a tömör falfelületek jellegzetes aránya karakteres homlokzatot ad a háznak. Amennyiben nagyobbra, szélesebbre vesszük ezeket a nyílásokat a ház homlokzata idegenül hat környezetében.

A hagyományos ablaknyílások nyújtott arányúak, magasabbak, mint szélesebbek.

Alkalmazzunk fa (fa mintázatú egyéb) anyagú nyílászárókat és redőnyöket. Javasolt a természetes anyagok és a riktók helyett a természetes, föld színek használata. Vegyük figyelembe, hogy míg a természetes anyagok felújíthatók, átfesthetők, addig a műanyag idővel nem javítható.

Az utólag felszerelt fehér redőnytokok beszerelése helyett gondoljuk át a rejtett árnyékoló szerkezetek vagy a zsalugáter elhelyezésének lehetőségét.

LÁBAZAT

Mindig, sötétebb tónusú, mint a falazat. Anyaga helyi kő, vagy festett vakolat. Javasolt a lábazat eredeti anyagból való újrakészítése. Kerülendő a ragasztott, csempeszerű utánzatok, melyek hamar leválnak. Bátran készítsünk festett vakolt lábazatot, mely könnyen javítható, elegáns, hagyományos megoldás, amennyiben megfelelő vízszigeteléssel, vízelvezetéssel és kavicszával egészül ki.

TORNÁC

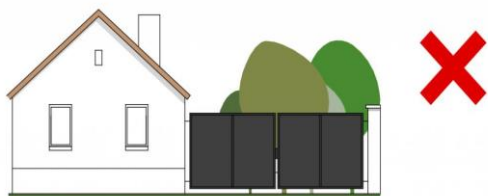
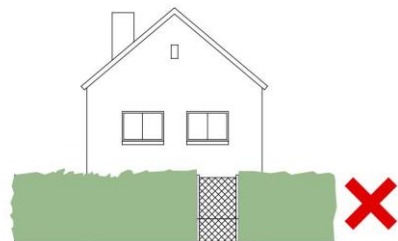
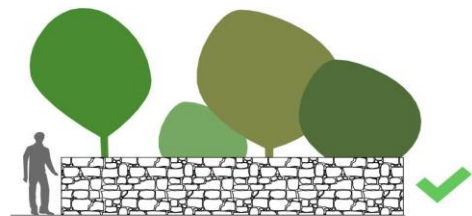
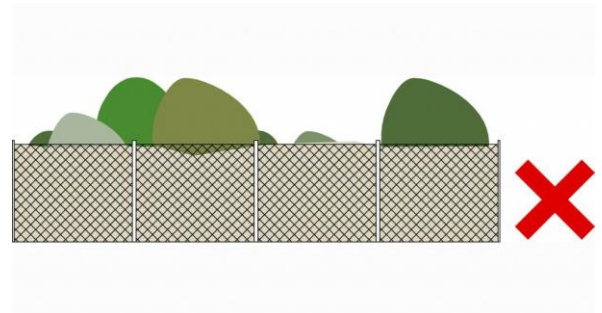
A régi házak jellegzetessége az udvarra nyíló, oszlopokkal alátámasztott tornác, mely hozzátartozik Vámosújfalú faluképének hangulatához. Új épület tornáckialakításával tovább vihetjük e számtalan előnnyel rendelkező hagyományt. A tornác nem csupán szép, hasznos is: nyáron kizárja a napfényt, télen pedig betessékeli.

KERÍTÉS

Alkalmazzuk a még sok helyen láthatók az eredeti, hagyományos szerkezeteket, motívumokat tartalmazó léckerítéseket, és a hagyományos növényi motívumokkal díszített, áttört deszkakerítéseket. Az áttört kerítések nádfonattal vagy műanyag hálóval való zárása helyett a belátásvédelmet inkább sövény telepítésével biztosítjuk, mely jól véd az utca pora és a beszűrődő zaj ellen is.

AJÁNLÁSOK ÁTALAKULÓ TELEPÜLÉSRÉSZRE

A meglévőkhöz hasonló tömegű és egyszerű tetőformájú épületet javasolt építeni. A túl magas (alpesi) illetve túl alacsony (mediterrán) hajlásszög, vagy a tördelt, bonyolult tetőforma idegenül hat és megbontja az egységes utcaképet, ezért kerülendő. A tető hajlásszögének 35–45 fok közöttit érdemes választani, így nem árnyékoljuk le a saját és szomszédunk kertjét, gazdaságosan kihasználható geometriájú tetőtér alakul ki, valamint a déli tetőfelületre épített napelemek a lehető leghatékonyabban tudnak működni. A településkép egységességét őrizni szükséges. Keresztbe beforduló épületszárnyat csak kellően széles telek esetén érdemes alkalmazni, ott is megfontolással: ne vágja ketté a kertet első és hátsó kertre. Az utcai kerítésnél érdemes a környezet szép példáit megfigyelni, azok nyomán mai módszerekkel, friss hangulatú, de illeszkedő kerítést tervezni, építeni. A teljesen tömör, átláthatatlan utcai kerítés kerülendő. A nyitottabb, átlátszóbb kerítés nem csak a jószomszédi kapcsolatokat segíti, de naposabb, levegősebb lesz a kertünk és szabadon élvezhetjük a bodrogolvasi dombos táj egybefüggő látványát.

TERASZ

Összekapcsolja lakást a kerttel, így a kert is a lakás része lesz! A fedett terasz segít nyáron árnyékolni a tűző napon, míg télen beengedi a laposabban érkező napsugarakat a lakásba.

TETŐTÉRBEÉPÍTÉS

Alkalmazása esetén ügyeljünk a tetőfelületeink megfelelő hőszigetelésére, ablakaink fokozott árnyékolására.

ÉGETETT AGYAGCSERÉP FEDÉS

Égetett agyagcserep fedés javasolt, de kerülendő az antikolt vagy egyéb mintázatú, nem természetes színű cserepek, illetve egyéb anyagú héjazatok alkalmazása. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat.

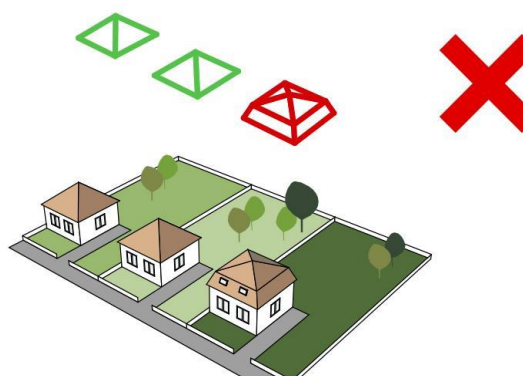
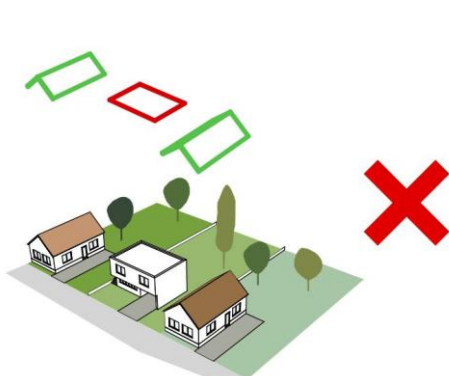
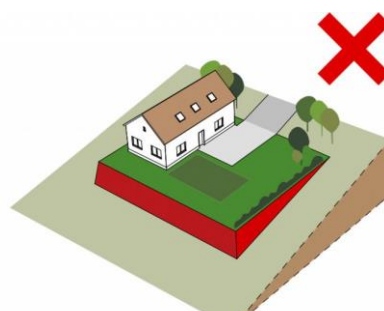
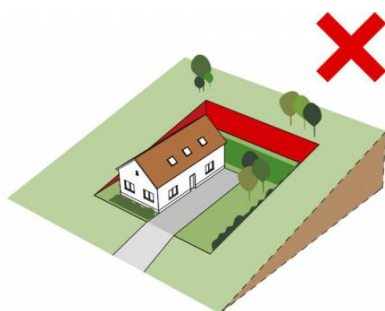
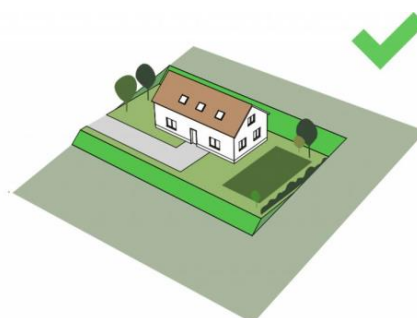
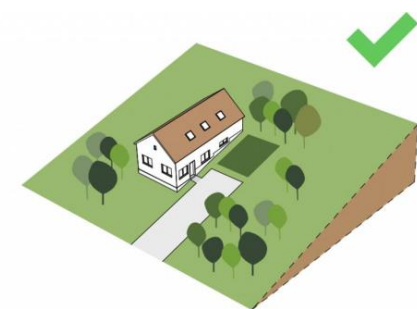
NYÍLÁSZÁRÓK

Cseréjük esetén lehetőség nyílik új ablakosztás kialakítására. Az utólag felszerelt fehér redőnytokok helyett vegyük számításba a rejtett szerkezeteket vagy az egyedi karaktert adó zsalugátereket!

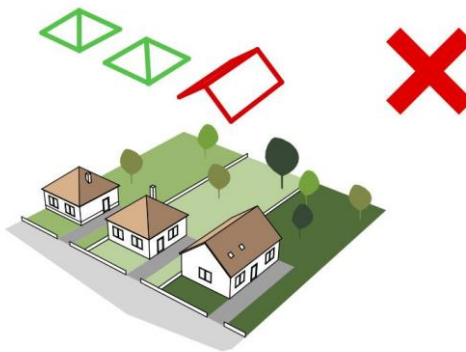
LÁBAZAT

mindig sötétebb tónusú, mint a falazat. Anyaga kő, vagy festett vakolat. Javasolt a lábazat eredeti anyagból való újraépítése. Kerülendők a ragasztott, csempeszerű utánpótlatok.

TEREPRE ÜLTETÉS, TETŐVISZONYOK

SZÍNEK, TETŐFORMÁK, TETŐVISZONYYOK

NÖVÉNYZET

A gondozott előkert a ház díszje. A portánk előtti terület ápolásával, dísznövények vagy jellemző gyümölcsfák telepítésével, díszes kiültetésekkel harmonikus utcaképet teremthetünk. A szélesebb zöldsávval kísért utak esetén lehetőség van egységes fasorok kialakítására. A növényválasztásnál figyelembe kell venni a felsővezetékek helyzetét. Válasszunk olyan fajt, ami karaktert ad a településrésznek (pl. gyümölcsfa: szilva, cseresznye, dió). Ahol a nyílt árkok mellett szűkebb hely marad a növénytelepítésre, ott egy-egy karakteres, jó tűrőképességű évelő vagy cserje használatával lehet szép utcaképet elérni. Kerüljük a tuják és egyéb tűlevelű örökzöldek alkalmazását! A nyílt árkok fontos településképi elemek, ne hagyjuk gondozatlanul! Az árkokat átszelő gépkocsi behajtók és hidak egységes kialakítása hozzájárul az egységes, esztétikus faluképhez!

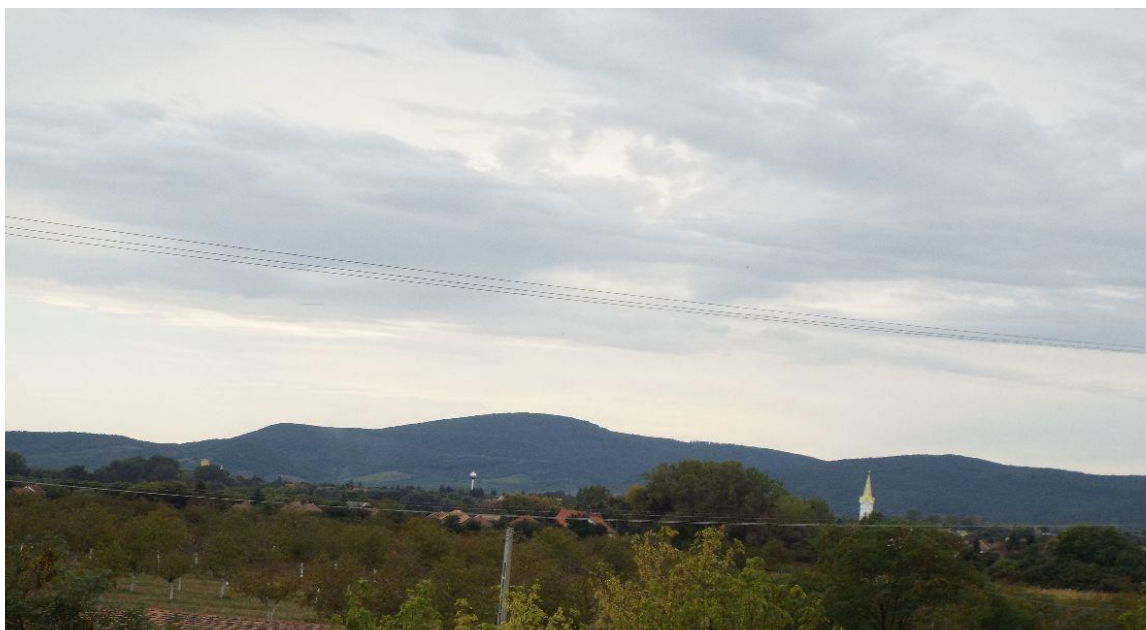

AJÁNLÁSOK, BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETRE

Egész Vámosújfalú község a Tokajhegylajai világörökségi kultúrtáj, történelmi táj területén fekszik. A tájképvédelmi jelentőségű területeket meghatározó területként szükséges kezelni.

A borvidéki tájra jellemző a nagytáblás művelés, nem volt hagyománya a kiskertgazdálkodásnak. A szőlők között csak egy pár vincellérház, szőlőkerülő ház illetve a nagybirtokok borházai épültek. Az új birtokokon is csak különleges eljárással, az ANP és a Világörökségi Tervtanács egyetértésével szabad építkezni.

A Bodrogközi részen az elmúlt évszázadok során kialakult töretlen látóhatár megőrzése fontos feladat, itt csak a facsoportok mértéktartó telepítése javasolt, ügyelve a tájkarakter megőrzésére. A területen bármilyen beavatkozáshoz az Aggteleki Nemzeti Park hozzájárulását be kell szerezni.

ANYAGOK. SZERKEZETEK. MEGOLDÁSOK

TETŐK

A cserépfedés használata hozzájárul a magaslatokról is jól látható egységes településképhez. Kerülendő a mű antikolt vagy egyéb mintázatú, nem természetes színű cserepek, vagy egyéb anyagú héjazatok alkalmazása. A történeti falurész színvilága változatos, de harmonikus egységet képez. Nem támogadható a feltűnő és kirívó színhasználat. Történeti környezetben érdemes bontott cserepet használni, ami segíti az épület harmonikus illeszkedését.

PARABOLA ANTENNA

Parabola antenna ne csúfítsuk el az utcaképet. Javasolt a hátsó homlokzat, a melléképület, a tető utcától távolabb eső felülete. A tetőre kerülő antenna ne nyúljon ki a tetősík fölé egy méternél többet.

KÉMÉNYEK

A kémény gyakran elhanyagolt, ám nagyon fontos eleme az épületnek. A ház fölött magasodó kéménypillér megkoronázza az épületet. A gyakorlati szempontokon túl a ház szép aránya is megkívánja a kémény méretet, kialakításának igényességét. A változatos kéményfejezetek készülhetnek téglából, de lehetnek vakoltak vagy fehérre meszeltek. Új kémény építéskor ügyeljünk arra, hogy a keresztmetszete megfelelő legyen, és a fejezeteknél kerüljük az előre gyártott műkö elemeket. Egy rosszul elhelyezett kicsi kémény aránytalansága az amúgy szépen kialakított vagy helyreállított házakat tönkretetheti. Technokrata világunkban megjelentek a szerelt fémkémények, a hibás technológiai problémán túl a Tokaj- Hegyalja viláezörökségi védelem alatt álló építészeti evűttéseit is tönkretethetik.

KLÍMABERENDEZÉS

A klímaváltozás, légköri felmelegedés következtében nagyon megnövekedett a klímaberendezések iránti igény. A klímaberendezés kültéri egységeit ne az utcai homlokzaton helyezzük el! Keressünk számukra kevésbé hangsúlyos, takart és védett helyet padlásterbe, félreeső eresz alatt a homlokzaton, az épület melletti terepre telepítve (növényzettel takarva), oldalkertben

NAPKOLLEKTOR, NAPELEM

Hazánkban egyre több, a tetőre rögzítő elemekkel felszerelt napkollektor, napelem berendezésekkel találkozunk. Ezeket az utcakép védelmében az utcafronttól a lehető legtávolabb, lehetőleg a hátsókerti tetőfelületen javasolt elhelyezni. Célszerű azokat egy tömbben tartani, a lépcsőzés és az ugráló vonalvezetés nem szerencsés, mert megbontja a tető egységes, nyugodt látványát, és rendetlen hatást kelt. Elhelyezésük csak a tetősíkban kívánatos. Védett utcakép, vagy homlokzat esetén, vagy ha a déli tájolással a fentiek nem egyeztethetők össze, meggondolandó a kertben, támfalra, vagy a kerítésre való telepítésük. Lapos tetőn csak az attika fal takarásában helyezzük el az elemeket.

A trafók, elektromos-, távközlési vezetékek, azok tartói jelentős esztétikai szennyeződést jelentenek a Hegyaljai településeken. A trafók épületekbe helyezése és a vezetékek kiváltása, földkábelekbe történő helyezése fontos feladat.

ANYAG- ÉS SZÍNHASZNÁLAT

A homlokzatok többségében vakolt kialakításúak, visszafogott díszítéssel, kő, vagy festett vakolt lábazattal. A módosabb épületek egyedi hangulatát a változatos anyaghasználat és a változatos, egymást kiegészítő, összképében harmonikus homlokzatszínezés adja. Mind a homlokzatnál, mind pedig a lábazatnál kövessük a természetes anyaghasználatot: vakolat, kő, felület esetén a helyben bányászott köveket válasszuk, kerüljük az egyenes vágású, felületcsiszolt, vagy a csempeszerűen ragasztott kőlapka alkalmazását. Ne alkalmazzunk a pincék hagyományos megjelenésétől idegen, dörzsölt, kapart, vagy egyéb struktúrájú vakolatot, helyette használjunk (akár gyárilag előkevert) homlokzati vékonyvakolatot és homlokzatfestést. Ez utóbbi esetén javasolt a vidám, meleg föld színek alkalmazása, megőrizve az összkép harmóniáját: terrakotta, okkersárga, fehér, kapucsínó, tojásbél stb. A pinceajtók színezésénél a föld színektől el lehet térni, javasolt a természetes lazúrok vagy a vidám, de nem harsány fedőfestékek alkalmazása. A pincesorok hangulatához hozzájárul a természetes anyagú héjazat (cserep) alkalmazása. Nem ajánlott az antikolt vagy egyéb mintázott, nem természetes színű cserepek, vagy egyéb anyagú héjazatok (betoncserép, bitumenes zsindegy, hullámpala, lemezek stb.) alkalmazása.

KERÍTÉSEK

Vámosújfalú átalakuló településrészein az áttört kerítések kívánatosak, tömör és nem átlátható megoldások nem elfogadhatóak. Javasolt a természetes határ, kerítés növény-eltávolításból. Áttört kerítések nádszövettel való zárása nem megfelelő. Teljesen áttört, drótfonatos kerítés javasolt. A falszerű áttörés mentes kerítések nem elfogadhatóak. Oszlopos kerítés 1/3-ad lábazat és 2/3-ad áttört résszel.

KAPUK

KERTEK, NÖVÉNYZET

Fontos, hogy az épületek harmonikusan illeszkedjenek a tájba. A megfelelő telepítésen és terepalakításon túl ügyeljünk arra, hogy lehetőség szerint megfelelő természetes háttérrel, környezetet adjunk az épületeknek. A tájba illesztett épület nem hivalkodik, hasznosítja a fák szélvédelmét, árnyékolását is. Az épülettömeg követi a háttérnövényzet szerkezetét, a kert bensőséges kialakítású, takarja a burkolt felületek látványát.

Az épület tájba illesztését a megfelelő építési hely megválasztása mellett nagyban segíthetjük a meglévő növényzet megtartásával. A telek rendezésekor tartsunk, védjünk meg annyi növényt, amennyit lehet! Ne feledjük, egy 100 éves fa felneveléséhez 100 év szükséges! A csupasz telekre telepített növények csak sok év után nyújtanak kedvező látványt, barátságos környezetet.

A kert használatát, úgy kell megtervezni, mint az épületét. Az új építési telkeken a tervezés különösen fontos. A kert tervezését az épülettervezéssel egy időben kezdjük meg, hogy az ideális megoldást megtalálhassuk. Így a kert és az épület egy egységes látványt és életteret fog biztosítani számunkra. A kert funkciói kapcsolódjanak az épületrészekhez.

Alakítsunk ki haszonkertet, ahol gyümölcsöt, zöldséget is termesztünk.

A garázst lehetőleg az épületben alakítsuk ki, hogy több hely maradjon a kertben, és ne terhelje a táj látványát.

Az oldalkertben pergola alakítható ki. Anyaga fém vagy favázás legyen. Alkalmazásukkal könnyebbé válik a falak karbantartása. Kialakításuk harmonizáljon az épület színeivel, formavilágával. Különösen a háttérrel adó és az épületet keretező faállomány telepítése javasolt. Változatos magasságú sövényekkel válasszuk le az egyes kerthasználati tereket. Az épületek elé ültetett magas örökzöldek egész évben takarják a házat, télen elzárják az értékes napfényt, növelik a fűtésszámlát, a lombhullatók télen beeresztik a fényt, nyáron védnek a tűző naptól. Az előkertben az alacsony örökzöldekből kialakított sövények viszont jól kapcsolják az épületet az utcaképhez. A futónövények alkalmazása javasolt.

Fokozottan illeszkedjünk az épület stílusához, színvilágához. A merész épületszínek esetében óvatosan bánjunk a növények színválasztásával. A különleges színű és formájú növények a kert fűszerei, mértékkel használjuk őket! A keskeny előkertben illeszkedjünk a szűk térhez és a nyílászárók elhelyezkedéséhez. Keskeny, oszlopos növényeket alkalmazhatunk, amelyek hangsúlyozzák az épület függőleges vonalait. Az átalakuló, új településrészen ahogy az építészeti megoldásokban, úgy a növényválasztásban is nagy szabadsággal rendelkezünk. Javasolt megidézni a környező táj és a korábbi tájhasználat növényeit. Kerüljük az agresszív ún. inváziós fajokat (tapadó vadszőlő, zöld juhar stb.), ezek kordában tartása nagy nehézségekbe ütközik.

AJTÓK, ABLAKOK

Az épületek megjelenését és hangulatát a nyílászárók nagyban befolyásolják. A zárt épület tömeggel így nyitunk a külvilág felé, ezért nem mindegy, milyen módon tesszük ezt. A három megkülönböztetett településkarakter nyílászáróiban is eltérő képet mutat, mely sajátosság megőrzése a mi feladatunk is. A hagyományos nyíláskialakítás a történeti településrészen jól megfigyelhető: kétszárnyú, jellegzetesen két vagy három osztatú utcai homlokzaton szimmetrikus kialakítással hosszanti kialakítású, keskenyebbnek tűnő ablakokat figyelhetünk meg. Új ház építésekor érdemes körüljárni a környéket, és ihletet meríteni, hogy az otthonunk minél jobban bele tudjon simulni környezetébe, ezzel is gazdagítva az utcaképet.

A homlokzat kialakításakor törekedni kell a hagyományos arányok megtartására, a kellemes arányú ablakok megfelelő kiosztására. Kerülendő az utca felé a garázkapuval fordulni, javasolt inkább a garázsokba oldalról, a telken belül behajtani. Ha ezt a telek szélessége nem engedi meg, akkor a tömegalakítást érdemes úgy kivitelezni, hogy ne a garázkapu kapja a fő hangsúlyt a homlokzaton. Természetes anyaghasználattal - a kő, téglá, vakolt felületek, faburkolat - enyhíthetünk az erőteljes ipari megjelenésen. A magastető hőlalása - beleértve az ereszcsendesítőt is - az égetett agyag sötétebb, vagy világosabb árnyalata színében égetett cserép, vagy ahhoz hasonló színű betoncserép lehet. Alacsonyabb hajlásszögű tető tömegét nem fényes - szürke, téglaszínű - bádoglemezzel, vagy passzív zöldtetővel fedetten kell kialakítani úgy, hogy a peremszerkezetek vízszintesek legyenek.

JÓ PÉLDÁK | ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK

A történeti településrész keskeny telken álló kontyolt nyeregtetős épületei közé a kontyolt nyereg, vagy kis füstlukas csonkakontyolt nyeregtetőstetős épületek illenek, aminek két példája segíthet a jó döntésben.

A két épületen az arányos homlokzatszerkesztés, és a természetes anyaghasználat emelendő ki. Az egyszerű tömeg vakolt felületét bontja meg, gazdagítja a sarkon kialakított tornác jellegű belépő. A nyílászárók és a „tornác”érdekessé, mozgalmassá teszik a homlokzatot. A természetes anyaghasználat mellett az egymással harmonizáló, visszafogott színek jó példái azoknak az építészeti eszközöknek, melyekkel a homlokzat arányai, a tömeg nagysága befolyásolható.

RÉSZLETEK

Az egyszerű, de igényes, jól kitalált, szépen megépített részletek gazdagítják épületeinket, büszkévé tesznek minket. Egy-egy burkolat, eresz, tetőcsatlakozás, párkány részlet ilyen minőségben elkészítve díszítőelemként is működik, további, öncélú díszítés már nem kívánkozik az épületre.

A súlyos, igazán anyagszerű hatást keltő kő burkolatot nagyszerűen ki lehet könnyíteni faburkolat együttes használatával. Érdekes plasztikai hatás érhető el a szerkezet síkváltásaival, melyre a faburkolat alkalmas. Az egyszerű lelambériázott, strukturálatlan felületek ugyanakkor unalmasak, végső esetben silánynak is hathatnak.

KERÍTÉSEK

Kerítések terén is beszélhetünk hagyományosan alkalmazott anyagokról, vagy formákról ami az átalakuló, új településrészen is látható, amelyek igen szép példái a klasszikusan alkalmazott kő és a fa kerítésnek. Az új építésű részeken változatos anyaghasználattal találkozunk: a szárazon rakott terméskő tartóoszloptól kezdve a tégláig, a legtöbb esetben fa köztes elemekkel vegyítve. Jó példái annak, hogy a hagyományos mellett megférnek a modern anyagok, kialakítások is. A kerítések kialakítása során bátran dolgozzunk a lakóépületünknel is alkalmazott anyagokkal, színekkel: így méginkább harmonikusabb, egységesebb hatást érhetünk el. A kertkapu kialakításakor hangsúlyozzuk a belépés helyét, de kerüljük a túlzottan hivalkodó bejárati kialakítást.

Az új építésű részeken már változatosabb anyaghasználattal találkozunk: a szárazon rakott terméskő tartóoszloptól kezdve a tégláig, a legtöbb esetben fa köztes elemekkel vegyítve. Jó példái annak, hogy a hagyományos mellett megférnek a modern anyagok, kialakítások is.

KERTEK

Az átalakuló, új településrészen is kiemelten fontos, hogy a településrész és az épületek harmonikusan illeszkedjenek a tájba. A megfelelő telepítésen és terepalakításon túl ügyeljünk arra, hogy lehetőség szerint megfelelő természetes háttérrel, környezetet adjunk az épületnek. Így otthonunk olyan lesz, mintha már rég ott állna, emellett a kertben és az épületben tartózkodás is kellemesebbé válik. A tájba illesztett épület nem hivalkodik, hasznosítja a fák szélvédelmét, árnyékolását is.

Az épülettömeg követi a háttérnövényzet szerkezetét, kertje követi a jellegzetes szegélyvonalakat, takarja a burkolt felületek látványát. A kert legyen bensőséges kialakítású. Vonzóbb a látvány, ha nem tárul fel pőrén az épület és a kert minden részlete. Az épületet részlegesen takarjuk növényekkel, amelyek kiemelik annak szépségét, kontrasztosabbá téve az emberi alkotást.

HOMLOKZATKÉPZÉS

Az épületeink burkolása, vakolatának színezése, megmunkálása mindig is kedvelt eszköz volt épületeinken. Használjuk bátran, de figyeljünk a végső összképre! A túldíszített, túlszínezett épület hamar elveszíti érdekességét, és utána inkább zavaróan hat a nyugodt, tiszta településképben. A homlokzat harmóniáját segíthetik a zsalugáterek is, melyek az esztétikai többleten túl biztonsági szerepet is betöltenek.

Vámosújfaluban több helyütt fellelhetők a népi építészetre jellemző díszített homlokzatok. A színes fa felületek a visszafogott színű falfestéssel és díszekkel esztétikus megjelenést kölcsönöznek az épületeknek. A jól megválasztott burkolat nem csak a hangulatot, hanem az épület védelmét is szolgálja.

MAI PÉLDÁK

Tokaj-Hegyalja világörökségileg védett területén elsődleges feladat a meglévő építészeti értékek védelme, revitalizációja. A példaként hozott épületek szép példái az újrahasznosításnak, a karakter megőrzésének. Fontos az építési szándék esetén a meglévő épület hasznosítási lehetőségeit megvizsgálni és lehetőleg a helyreállítás mellett dönteni. A mai igények kielégítésén túl fontos cél legyen a hiteles és építészeti minőségében magasfokú helyreállítás. A régi épületek funkcionális rendszereiben rugalmasan alkalmazkodni tudnak a mai igényekhez. A helyreállítás eredményeként az utcánk értékei megnő, szebb környezet alakul ki.

Széles telkek esetén a lakóépület kaphat hajlított ház jellegű kialakítást, amely az utca felé zártabb tömeggel, míg a kert felé nyitottabb, pihenő teraszokkal tagoltan jelenhet meg. Lejtős terep esetén az anyagok (kő lábazat, vakolt felület, fa tagozatok, gerendák, korlátok) tagolásával is elősegíthetjük a harmonikus homlokzat kialakítását, amit a zsalugátterek, az igényesen megfogalmazott kémények tovább finomíthatnak. A természetes anyagok használata az igényesen megfogalmazott kertben folytatódik.

A képen lévő hajlított ház, természetes faanyagok felhasználásával mutatja be a tornác mai, modern eszközökkel történő alkalmazását, a kerthez szervesen történő kapcsolatát. Az erkély kialakítása, a kőburkolat és a vakolt felület kombinációja valamint a meglévő fa harmonikus összhangja jó példája annak, hogy az épületet nem szabad a környezetétől függetlenül tervezni, kialakítani. A tető felépítményei, a cserépfedés a tetőablak és a kémények gazdagítják ezt az összhangot.

UTCÁK, TEREK

Ha az utcán végigsétálunk, megfigyelhetjük a jellemző beépítési módokat. Míg a történeti településrészen oldalhatáron álló, az átalakuló, új részeken a szabadonálló a jellemző. A közterületek tervezésekor is alkalmazkodjunk a meglévő adottságokhoz, utcakeresztmetszethez, jellemző homlokzatmagasságokhoz, tetőformákhoz. Érdemes tekintettel lenni környezetünkre, hogy ne alakuljon ki zavaros utca- és településkép. Éljük a lehetőséggel, tegyük még szebbé településünket! A virágos, zöld utcák, gondozott terek nagyon fontos hozzátartozói az élhető településnek, és a barátságosan esztétikus településképnek, nagyon fontos szerepet töltenek be a település lakóinak életében. A cél ezek megőrzése, fenntartása, és újabbak létesítése. Az átalakuló, új településrészen nem alakultak ki közterek, közparkok, közkertek. A településszerkezet sajátjaiból fakadóan azonban létrejöttek olyan kisebb teresedések, emlékművek környezete, utak találkozásai stb. Ezek rendezése nagyban elősegíti a településkép javítását. Ide lehetőség szerint szárazságtűrő, tájba illő növényeket, illetve az öntözési lehetőség biztosítását javasoljuk

HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK

8

Az utcaképhez a hirdetőtáblák, reklámfelületek, cégérek is ugyanúgy hozzátartoznak, mint az épületek vagy a növényzet. Elsősorban a figyelemfelkeltés a cél, és nem a járókelők rosszallásának kiváltása. A hirdetés lényege a tájékoztatás, amelyet utcaképhez illően lehet megtenni.

Vámosújfalui történelmi településrész területén reklámhordozó nem helyezhető el. Cégér, cégtábla elhelyezésekor elengedhetetlen, hogy az alkalmazkodjon az épület jellemzőihez, anyaghasználatához. A település egyéb területein csak a szabályozás szerinti reklámhordozó helyezhető el, itt szintén elengedhetetlen a megfelelő anyaghasználat.

A tájképvédelmi jelentőségű területeken reklámhordozók elhelyezése nem javasolt. Újabb felszíni infrastruktúrahálózatok elhelyezése nem javasolt, a meglévők jó karban tartása elegendő és szükséges. A fotók példaként szolgálnak.

VÁMOSÚJFALU HELYI EGYEDI VÉDETTÉSGŰ ÉPÜLET					
Sor-szám	Megnevezés	Nyilván-tartási szám	Fotó	Azonosító adatok	Helymeghatározás adatai
1.	Református templom	HV		A templomot Németh György sárospataki mester építette 1906-1912 között neoklasszicista stílusban.	6. Hrsz.
2.	Tájház v. Lakóházak	HV		Oldalhatáron álló, kontyolt nyeregtetős, fehérre meszelt, fatornácos lakóház. Épült: 18-19. század. fordulója	Fő u.36-40. 2. Hrsz.
3.	Régi Vámőrlió Malom	HV		Épült a XIX. század végén	Kossuth u.23. 143.Hrsz.
4.	Görög katolikus harangláb	HV		Épülhetett a XIX.-XX. század fordulóján.	Szabadság tér. 50 Hrsz.

ÖRÖKSÉGVÉDELEMMELEL ÉRINTETT INGATLANOK JEGYZÉKE**Vámosújfalú község közigazgatási területén****(a BO-08D/ÉH/3126-2/2017. sz. levél melléklete)**

Tájékoztatom, hogy Vámosújfalú község teljes közigazgatási területe a 11575 (18739) azonosítóval rendelkező „Tokaj-hegylajai történelmi borvidék” megnevezésű műemlék történelmi táj és a 30481 azonosítóval rendelkező „Tokaj-hegylajai történelmi borvidék kultúrtáj védőövezet” világörökségi területen fekszik.

Település neve	hrsz	régészeti védettség jogi jellege	azonosító	védett örökségi érték
Vámosújfalú	010	régészeti lelőhely	88987	Átjatszó torony
Vámosújfalú	012	régészeti lelőhely	88987	Átjatszó torony
Vámosújfalú	08/1	régészeti lelőhely	88987	Átjatszó torony
Vámosújfalú	08/3	régészeti lelőhely	88987	Átjatszó torony
Vámosújfalú	08/4	régészeti lelőhely	88987	Átjatszó torony
Vámosújfalú	08/5	régészeti lelőhely	88987	Átjatszó torony
Vámosújfalú	08/6	régészeti lelőhely	88987	Átjatszó torony
Vámosújfalú	09/34	régészeti lelőhely	88987	Átjatszó torony
Vámosújfalú	09/35	régészeti lelőhely	88987	Átjatszó torony
Vámosújfalú	09/36	régészeti lelőhely	88987	Átjatszó torony
Vámosújfalú	09/37	régészeti lelőhely	88987	Átjatszó torony
Vámosújfalú	09/4	régészeti lelőhely	88987	Átjatszó torony
Vámosújfalú	09/5	régészeti lelőhely	88987	Átjatszó torony

törzsszám	azonosító	védelem fajtája	település	cím	hrsz	név
1377	3294	Műemlék	Vámosújfalú	Kossuth u. 374		Kőhíd
1377	22569	Műemléki körny.	Vámosújfalú	Kőhíd	ex-lege műemléki környezete	
1377	22569	Műemléki környezet	Vámosújfalú	018/3	műemléki körny. mű. tört. táj világör.	
1377	22569	Műemléki környezet	Vámosújfalú	019/3	műemléki körny. mű. tört. táj világör.	
1377	22569	Műemléki környezet	Vámosújfalú	138/1-2	műemléki körny. mű. tört. táj világör.	
1377	22569	Műemléki környezet	Vámosújfalú	139-310	műemléki körny. mű. tört. táj világör.	
1377	22569	Műemléki környezet	Vámosújfalú	317	műemléki körny. mű. tört. táj világör.	
1377	22569	Műemléki környezet	Vámosújfalú	325-331	műemléki körny. mű. tört. táj világör.	
1377	22569	Műemléki környezet	Vámosújfalú	332/1	műemléki körny. mű. tört. táj világör.	
1377	22569	Műemléki környezet	Vámosújfalú	333-335	műemléki körny. mű. tört. táj világör.	
1377	22569	Műemléki környezet	Vámosújfalú	342-359	műemléki körny. mű. tört. táj világör.	
1377	22569	Műemléki környezet	Vámosújfalú	361-363	műemléki körny. mű. tört. táj világör.	
1377	22569	Műemléki környezet	Vámosújfalú	364/2	műemléki körny. mű. tört. táj világör.	
1377	22569	Műemléki környezet	Vámosújfalú	365-367	műemléki körny. mű. tört. táj világör.	
1377	22569	Műemléki környezet	Vámosújfalú	368/2	műemléki körny. mű. tört. táj világör.	
1377	22569	Műemléki környezet	Vámosújfalú	369	műemléki körny. mű. tört. táj világör.	
1377	22569	Műemléki környezet	Vámosújfalú	370/1-2	műemléki körny. mű. tört. táj világör.	
1377	22569	Műemléki környezet	Vámosújfalú	371/1-6	műemléki körny. mű. tört. táj világör.	
1377	22569	Műemléki környezet	Vámosújfalú	375-376	műemléki körny. mű. tört. táj világör.	
1377	22569	Műemléki környezet	Vámosújfalú	379-386	műemléki körny. mű. tört. táj világör.	
1377	22569	Műemléki környezet	Vámosújfalú	380	műemléki körny. mű. tört. táj világör.	
1377	22569	Műemléki környezet	Vámosújfalú	42/1-2	műemléki körny. mű. tört. táj világör.	
1377	22569	Műemléki környezet	Vámosújfalú	43-46	műemléki körny. mű. tört. táj világör.	
1377	22569	Műemléki környezet	Vámosújfalú	48/1	műemléki körny. mű. tört. táj világör.	
1377	22569	Műemléki környezet	Vámosújfalú	49-51	műemléki körny. mű. tört. táj világör.	
1377	22569	Műemléki környezet	Vámosújfalú	56	műemléki körny. mű. tört. táj világör.	
1377	22569	Műemléki környezet	Vámosújfalú	59-60	műemléki körny. mű. tört. táj világör.	
1377	22569	Műemléki környezet	Vámosújfalú	62	műemléki körny. mű. tört. táj világör.	
1377	22569	Műemléki környezet	Vámosújfalú	64-66	műemléki körny. mű. tört. táj világör.	

Sorszám	Név	Pontos helyszín	Kor, keletkezés időpontja
1	TEMETŐKERTI ÖREG VADGESZTENYE FÁK	A Kossuth utcáról nyíló köztemetőben	Kb. 60-70 évesek.
2	TEMETŐKERTI FESZÜLET	A Kossuth utcáról nyíló köztemető	1900-as évek eleje
3	HATLUKÚ KŐHÍD	A Kossuth utca keleti végén, a Tolcsva-patak fölött ível át	Az Első Katonai Felmérés, 1797-es térképén a híd már szerepel. A híd egy részét 1874-ben átépítették, 1983-ban a falu felőli része, a nagy autóforgalom miatt leszakadt, újra kellett építeni.
4	HAGYOMÁNYOS LAKÓHÁZ	Kossuth u. 59.	1800-as évek eleje
5	FESZÜLET	A Kossuth u. 59. számú ház előkertjében	1945
6	ÚJTEPLOMI FESZÜLET	Kossuth u. 51., templomkert	2004
7	RÉGI VÁMŐRLŐ MALOM	Kossuth u. 23.	1800-as évek közepe
8	PRINCZ FÉLE KÚRIA	Kossuth u. [?]	19. század vége
9	VILÁGHÁBORÚS EMLÉKMŰ	A Kossuth Lajos és a Csécsi Nagy Pál utcák kereszteződésében	1934. május 27.
10	HAGYOMÁNYOS LAKÓHÁZ	Szabadság tér 3	1920-as évek
11	HARANGLÁB	Szabadság tér keleti vége	XX. század eleje
12	TEMETŐKERTI GESZTENYEFÁK	A Petőfi utcából nyíló régi köztemető (a Malom-árok mellett)	70-80 évesek
13	NŐFEJŰ MADASAS SÍREMLÉK	A Petőfi utcából nyíló régi köztemető (a Malom-árok mellett)	A 2000-es évek eleje
14	SZOVJET KATONA EMLÉKMŰVE	A Petőfi utcából nyíló régi köztemető (a Malom-árok mellett)	1945
15	HAGYOMÁNYOS CSIRKEÓL	Csécsi Nagy Pál utca [?]	A 20. század eleje
16	HAGYOMÁNYOS LAKÓHÁZAK	Dankó Pista utca eleje	A 20. század eleje
17	HAGYOMÁNYOS LAKÓHÁZ	Csécsi Nagy Pál utca 18.	Az 1800-as évek vége
18	HAGYOMÁNYOS LAKÓHÁZ (helytörténeti gyűjtemény)	Csécsi Nagy Pál utca 3.	Az 1900-as évek eleje
19	1848-AS EMLÉKOSZLOP	Csécsi Nagy Pál és a Táncsics Mihály utcák kereszteződésében	1998. március 15.
20	KÖZTÉRI KÚT	Petőfi Sándor és a Táncsics Mihály utca kereszteződésében található teresedésen	1940-as évek
21	KÖZTÉRI KÚT	A József Attila utca vonalvezetés-törésében, a 3-as számú porta mellett	1930-as évek
22	SZABADSÁG TÉRI FESZÜLET	Szabadság tér, Görög Katolikus templom kertje	1977
23	IZRAELITA TEMETŐ	A Kossuth utca keleti végén található újtemető bejáratától délre kb., 200 méterre, a Tolcsva-patak bal partján.	nincs adat
24	PÚPOS HÍD	Széchenyi utca vége, közvetlenül a belterület határon kívül, a Tolcsva-patakon ível át	Az Első Katonai Felmérés, 1797-es térképén a híd már, mint meglévő szerepel
25	GYÜMÖLCSFA-SOR	A régi 37-es főút, Sárospatak irányából a faluba bevezető szakasza mentén	Kb. 20-40 évesek
26	FÜGGŐLEGES FÖLDKÉREGMOZGÁST VIZSGÁLÓ HÁLÓZAT ALAPPONTJA	A Sárospatak irányából a faluba bevezető, régi 37-es főút és a vasút kereszteződésétől kb. 60 méterre délnyugatra	1960-as évek
27	SZŐLŐTERMŐ TERÜLETEK	Vámosújfalú külterületének északnyugati kiszögellésében	Kb.: 500-600 éve
28	BODROG ÁRTÉR	Vámosújfalú külterületének délkeleti kiszögellésében, a Bodrog és a Holt-Bodrog közötti mentetlen oldalon	Formáját a Bodrog szabályozása után nyerte
29	BODROG HOLTÁGAK	Vámosújfalú külterületének délkeleti kiszögellésében, a Bodrog jobb partján	Formáját a Bodrog szabályozása után nyerte.

1. Fásításra, növénytelepítésre javasolt őshonos növények jegyzéke**1.1 Lombos fajok**

tudományos (latin) elnevezés	magyar elnevezés
<i>Acer campestre</i>	mezei juhar
<i>Acer platanoides</i>	korai juhar
<i>Acer pseudoplatanus</i>	hegyi juhar, jávorfa
<i>Acer tataricum</i>	tatár juhar, feketegyűrű juhar
<i>Alnus glutinosa</i> (allergén)	enyves éger, mézgas éger, berekfa
<i>Alnus incana</i>	hamvas éger
<i>Betula pendula</i> (allergén)	közönséges nyír, bibircses nyír
<i>Betula pubescens</i>	szőrös nyír, pelyhes nyír
<i>Carpinus betulus</i>	közönséges gyertyán
<i>Cerasus avium</i> (<i>Prunus avium</i>)	vadcseresznye, madárcseresznye
<i>Cerasus mahaleb</i> (<i>Prunus mahaleb</i>)	sarjmeggy, török meggy
<i>Fagus sylvatica</i>	közönséges bükk
<i>Fraxinus angustifolia</i> ssp. <i>pannonica</i>	magyar kőris
<i>Fraxinus excelsior</i>	magas kőris
<i>Fraxinus ornus</i>	virágos kőris, mannakőris
<i>Juglans regia</i>	közönséges dió
<i>Malus sylvestris</i>	vadalma
<i>Padus avium</i>	zelnicemeggy, májusfa
<i>Populus alba</i> *	fehér nyár, ezüst nyár
<i>Populus canescens</i> *	szürke nyár
<i>Populus nigra</i> *	fekete nyár, topolyafa, csomoros
<i>Populus tremula</i>	rezgő nyár
<i>Pyrus pyraeaster</i>	vadkörte, vackor
<i>Quercus cerris</i>	csertölggy, cserfa
<i>Quercus petraea</i> (<i>Q. sessiliflora</i>)	kocsánytalan tölgy
<i>Quercus pubescens</i>	molyhos tölgy
<i>Quercus robur</i> (<i>Q. pedunculata</i>)	kocsányos tölgy, mocsártölgy
<i>Salix alba</i> (allergén)	fehér fűz, ezüst fűz
<i>Salix fragilis</i>	törékeny fűz, csörege fűz
<i>Sorbus aria</i>	lisztes berkenye
<i>Sorbus aucuparia</i>	madárberkenye
<i>Sorbus domestica</i>	házi berkenye, fojtóska
<i>Sorbus torminalis</i>	barkóca berkenye, barkócafa
<i>Tilia cordata</i> (<i>T. parviflora</i>)	kislevelű hárs
<i>Tilia platyphyllos</i> (<i>T. grandifolia</i>)	nagylevelű hárs
<i>Ulmus glabra</i> (<i>U. montana</i> , <i>U. scabra</i>)	hegyi szil
<i>Ulmus laevis</i>	vénic szil, lobogós szil, vénicfa
<i>Ulmus minor</i> (<i>Ulmus campestris</i>)	mezei szil, simalevelű mezei szil

1.2 Tülevelű fajok (fenyők)

tudományos (latin) elnevezés	magyar elnevezés
<i>Juniperus communis</i>	közönséges boróka,

1.3 Lombos cserjék

tudományos (latin) név	magyar elnevezés
<i>Colutea arborescens</i>	pukkanó dudafürt
<i>Cornus mas</i>	húsos som
<i>Cornus sanguinea</i>	veresgyűrű som
<i>Crataegus laevigata</i> (<i>C. oxvacantha</i>)	kétbibés galagonya
<i>Crataegus monogyna</i>	egybibés galagonya
<i>Euonymus europaeus</i>	csíkos kecskerágó
<i>Euonymus verrucosus</i>	bibircses kecskerágó
<i>Frangula alnus</i> (<i>Rhamnus frangula</i>)	kutyabenge
<i>Hippophae rhamnoides</i>	homoktövis
<i>Lonicera xylosteum</i>	ükörke lonc, ükörke
<i>Prunus spinosa</i>	kökény
<i>Rhamnus catharticus</i>	varjútövis (benge)
<i>Ribes uva-crispa</i>	-
<i>Rosa canina</i>	gyepurozsa
<i>Salix caprea</i>	kecskefűz
<i>Salix cinerea</i>	rekettyefűz, hamvas fűz
<i>Salix purpurea</i>	csigolyafűz
<i>Salix viminalis</i>	kosárkötő fűz
<i>Sambucus nigra</i>	fekete bodza
<i>Spiraea salicifolia</i>	fűzlevelű gyöngyvessző
<i>Staphylea pinnata</i>	mogyorós hólyagfa
<i>Viburnum lantana</i>	ostorménfa
<i>Viburnum opulus</i>	kánvabangita

* nem „szöszös”, hím egyedek telepítése javasolt csak

** 500 m felett javasolható a telepítése

Allergén növényfajok telepítése kizárólag külterületen, belterülettől és beépítésre szánt területtől nagy távolságra javasolható.

4. sz. melléklet-3

2. Közterületi telepítésre tiltott növényfajok jegyzéke

2.1 Idegenhonos inváziós növényfajok jegyzéke

Tudományos név	Magyar név
<i>Baccharis halimifolia</i>	Borfa, tengerparti seprúcserje
<i>Cabomba caroliniana</i>	Kaliforniai tündérhínár
<i>Eichhornia crassipes</i>	Vízjácint
<i>Heracleum persicum</i>	Perzsa medvetalp
<i>Heracleum sosnowskyi</i>	Sosnowsky-medvetalp
<i>Hydrocotyle ranunculoides</i>	Hévízi gázló
<i>Lagarosiphon major</i>	Fodros átokhínár
<i>Ludwigia grandiflora</i>	Nagyvirágú tóalma
<i>Ludwigia peploides</i>	Sárgavirágú tóalma
<i>Lysichiton americanus</i>	Sárga lápbuzogány
<i>Myriophyllum aquaticum</i>	Közönséges süllőhínár
<i>Parthenium hysterophorus</i>	Keserű hamisüröm
<i>Persicaria perfoliata</i>	Ördögfarok keserűfű
<i>Pueraria montana</i> var. <i>lobata</i>	Kudzu nyílgyökér
<i>Asclepias syriaca</i>	Közönséges selyemkóró
<i>Elodea nuttallii</i>	Vékonylevelű átokhínár
<i>Impatiens glandulifera</i>	Bíbor nebánicsvirág
<i>Myriophyllum heterophyllum</i>	Felemáslevelű süllőhínár
<i>Heracleum mantegazzianum</i>	Kaukázusi medvetalp
<i>Gunnera tinctoria</i>	Óriásrebarbara
<i>Pennisetum setaceum</i>	Tollborzű
<i>Alternanthera philoxeroides</i>	
<i>Microstegium vimineum</i>	

2.2 Natura 2000 gyepterületeken termőhely-idegen inváziós növényfajok jegyzéke

Tudományos név	Magyar név
<i>Robinia pseudo-acacia</i>	akác
<i>Fraxinus americana</i>	amerikai kőris
<i>Ailanthus altissima</i>	bálványfa
<i>Elaeagnus angustifolia</i>	keskenylevelű ezüstfa
<i>Pinus nigra</i>	fekete fenyő
<i>Pinus silvestris</i>	erdei fenyő
<i>Amorpha fruticosa</i>	gyalogakác
<i>Prunus serotina</i>	kései meggy
<i>Acer negundo</i>	zöld juhar
<i>Phytolacca americana</i>	alkörmös
<i>Fallopia</i> spp.	japánkeserűfű fajok
<i>Solidago canadensis</i>	kanadai aranyvessző
<i>Solidago gigantea</i>	magas aranyvessző

IMPRESSZUM

Vámosújfalui KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Vámosújfaluhonlapcíme : www.vamosujfalu.h

Vámosújfalú emailcíme: vamosujfalu@gmail.com

Vámosújfalú postai címe: 3941 Csécsi Nagy Pál út 8.

Telefon: ((47) 394 006

Polgármester: Jadlóczki Lajos

polgarmester emailcíme: jadloczki.lajos@vamosujfalu.hu

Főépítész: Olajos Csaba

főépítész emailcíme: olajos.csaba@upcmail.hu

SZERKESZTETTE: Olajos Csaba főépítész

SZÖVEG: Olajos Csaba főépítész

FOTÓ: Olajos Csaba főépítész,

GRAFIKAI TERVEZÉS : Olajos Csaba

Vámosújfalú, 2017. október

Készült a településképvédelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény alapján.

Építészeti útmutató ábrái: LECHNER Tudásközpont Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Kft.

A kézikönyvben felhasználásra kerültek a :

- A Község honlapján megtalálható szövegrészek a településről,
- Borovszky: Magyarország Vármegyéi és Városai kötet településre vonatkozó fejezetei
- Dr. Sándor Endre: Vámosújfalú
- Wikipédia honlapján megtalálható szövegrészek a település közigazgatási területéről,
- Magyarszéphely minta arculati kézikönyv egyes szövegbetétjei,
- MAPIRE Történelmi Térképek Online.